

WPŁYW TERRORYZMU NA ZABEZPIECZENIE BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

TERRORISM INFLUENCE OVER PUBLIC BUILDINGS SECURING

Małgorzata Gajda

mgr

Akademia Obrony Narodowej
Wydział Bezpieczeństwa Narodowego

STRESZCZENIE

Budynek, budowla między innymi kojarzy się z bezpiecznym schronieniem. W dobie terroryzmu, kiedy to zamachy na budynki, zwłaszcza użyteczności publicznej, stały się sztandarowym narzędziem w rękach terrorystów, skojarzenie to ulega dewaluacji. Jednakże możliwe jest podjęcie działań w celu zabezpieczenia antyterrorystycznego budynków użyteczności publicznej aby ryzyko zaistnienia zamachu zostało zminimalizowane do akceptowalnego poziomu, a idące za tym utrudnienia do przyjęcia dla ludzi korzystających z budynków.

Słowa kluczowe: budynek użyteczności publicznej, przestrzeń publiczna, terroryzm.

ABSTRACT

Building, construction brings to mind the idea of a safe shelter. In the age of terrorism, when attacks on buildings, especially public buildings this association has devalued. However, it is possible to take actions to secure public buildings against terrorist attacks and to minimize the risk of attack to an acceptable level.

Key words: public building, public space, terrorism.

WSTĘP

Terroryzm to, zjawisko, które wpisało się w myślenie społeczeństwa współczesnego świata, oddziaływujące nie tylko na subiektywne poczucie bezpieczeństwa jednostek, ale także na to, jak zagospodarowywana jest przestrzeń publiczna ośrodków miejskich, np. władze Paryża zdecydowały o usunięciu ulicznych koszy na śmieci, jak również tych znajdujących się na stacjach metra. Decyzja taka została podjęta w obawie, że mogłyby one zostać wykorzystane do podłożenia bomby.

Z analizy odnotowanych zamachów terrorystycznych przeprowadzonych począwszy od 1914 roku wnioskować można, że co do zasady terroryści dokonywali ataków w formie uprowadzeń samolotów, porwań ludzi lub wysadzania w powietrze samochodów pułapek. Z czasem gdy sposoby te przestały wywierać zakładany nacisk na adresatach żądań zaczęli oni dokonywać częstszych ataków na budynki (np. w 1972r., na sześć odnotowanych zamachów tylko dwa były na budynki, w 1980r., na cztery odnotowane dwa miały miejsce w budynku. Jednakże już w 1998 na cztery odnotowane wszystkie były na budynki, w 2002 z sześciu pięć było na budynki, 2006 i 2007 więcej jak połowa zamachów, to zamachy na budynki).

1. BUDYNEK W MYŚLACH TERRORYSTY

Kluczowe znaczenie dla osiągnięcia postulowanych celów przez terrorystów mają ataki na budynki użyteczności publicznej¹ ponieważ ograniczona jest możliwość pełnego ich zabezpieczenia przed ewentualnymi atakami (co do zasady bombowymi), skupiają także w jednym miejscu znaczną liczbę potencjalnych ofiar.

Wśród najbardziej podatnych obiektów wyróżnić należy porty lotnicze (np. zamach 30 czerwca 2007 na port lotniczy w Glasgow), placówki dyplomatyczne (np. szturm na ambasady Niemiec, Wielkiej Brytanii i USA w Kabulu w kwietniu 2012r.), budynki wojskowe lub należące do policji, a także ogromne, częstokroć mające po kilkadziesiąt pięter biurowce, w których swe siedziby mają międzynarodowe firmy o istotnym znaczeniu dla globalnej gospodarki.

Mówiąc o budynkach użyteczności publicznej zasadnym jest zwrócić uwagę na to, że niektóre z nich równocześnie są obiektami budowlanymi wchodzącymi w skład infrastruktury krytycznej². Głównie należy tu wymienić budynki będące częścią składową systemu ochrony zdrowia – szpitale, przychodnie opieki zdrowotnej, a także służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej. Budynki wchodzące w skład infrastruktury krytycznej są szczególnie narażone na wszelkiego rodzaju ataki, gdyż najmniejsze przerwanie ciągłości ich pracy może mieć wręcz katastrofalne skutki dla bezpieczeństwa państwa ludzi, a nieraz i państwa, co zwiększa prawdopodobieństwo realizacji żądań wysuwanych przez terrorystów.

2. WZROST STANDARDÓW OCHRONY ANTYTERRORYSTYCZNEJ

Po atakach terrorystycznych na WTC w Nowym Jorku i Pentagon w Waszyngtonie znacząco podwyższono standardy ochrony przestrzeni publicznej i budynków użyteczności publicznej.

¹ Por. W. Zubrzycki [red.], *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w Polsce.*, wyd. Jografika Studio Graficzne, Warszawa 2011, s. 27-30.

² **Infrastruktura krytyczna** to systemy oraz wchodzące w ich skład powiązane ze sobą funkcjonalnie obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców. Infrastruktura krytyczna obejmuje systemy: zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa, łączności, sieci teleinformatycznych, finansowe, zaopatrzenia w żywność, zaopatrzenia w wodę, ochrony zdrowia, transportowe, ratownicze, zapewniające ciągłość działania administracji publicznej, produkcji, przechowywania, składowania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych w tym rurociągi substancji niebezpiecznych. / Ustawa z dnia 16 kwietnia 2007 o zarządzaniu kryzysowym. Dz.U.2007.89.50.

Nastąpił wzrost liczby patroli policyjnych na ulicach miast. Zwiększono liczbę miejsc monitorowanych przy użyciu nadzoru wizualnego, np. City i Docklands – dzielnice w Londynie³. Kamery śledzą każdego, kto znajdzie się w ich zasięgu. Zarejestrowane przez monitoring twarze na bieżąco sprawdzane są w policyjnych bazach danych. Dostęp do ambasad USA w miastach o podwyższonym bądź wysokim ryzyku ataku terrorystycznego wzmocniony został przez postawienie dodatkowych ogrodzeń w postaci siatek zakończonych drutem kolczastym oraz pasa betonowego muru⁴. Ponadto w przypadku ambasad możliwe jest wyłączenie z ruchu samochodowego ulic przy których się one znajdują (Ryc. 3.). Aby dostać się do budynków nie tylko administracji publicznej, ale także biurów należy poddać się szczegółowej procedurze kontroli bezpieczeństwa, np. udzielić informacji o celu wizyty, podać imię i nazwisko, prześwietlić bagaż podręczny itp. Procedura taka obowiązuje np. wchodzących do budynku: Ratusza w Paryżu, Izby Skarbowej w Krakowie.

Ponadto wzmocniła się potrzeba poczucia bezpieczeństwa w świadomości ludzi. Zaczęli być bardziej wyczuleni na to co dzieje się wokół nich. Pomimo uciążliwości wprowadzonych procedur bezpieczeństwa podporządkowują im się⁵. Z drugiej jednak strony chcą pracować lub przebywać w miejscach, które z powodu zastosowanych zabezpieczeń swym wyglądem nie przypominają fortyfikacji wojskowej.

3. PRZYKŁADY ZABEZPIECZEŃ ANTYTERRORYSTYCZ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Powyższe działania zabezpieczające są konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa ludziom, a także ochrony budynków przed ewentualnym atakiem terrorystycznym. Jednakże są to środki tylko doraźne, stanowiące tymczasowe rozwiązanie problemu zabezpieczenia budynków użyteczności publicznej.

W literaturze omawianej problematyki znaleźć można publikacje mówiące, że zabezpieczanie budynków na wypadek ataku bombowego należy rozpocząć już na etapie projektowania architektonicznego⁶. W Polsce jednym z wiodących badaczy tej materii jest dr inż. arch. Artur Jasiński, który w swej książce *Architektura w czasach terroryzmu. Miasto – przestrzeń publiczna – budynek.*, zajmuje się tematyką projektowania konstrukcji odpornych na wybuch⁷.

Projektując budynek użyteczności publicznej należy zwrócić uwagę czy będzie on ogólnodostępny w całości, czy niektóre jego pomieszczenia zostaną wyłączone, jako te o ograniczonym dostępie⁸. Jest to istotne zagadnienie z punktu widzenia zabezpieczenia antyterrorystycznego, ponieważ pomieszczenia można zaprojektować tak aby było w nich jak najmniej wnęk, które mogą stanowić idealne miejsce dla pozostawienia np. ładunku

³ Por. A. Jasiński, *Wielkomijski dylemat – przestrzeń publiczna czy przestrzeń bezpieczna.*, przestrzeń i FORMA '12, s. 325 i n., dostęp: lipiec 2013.

⁴ Ibidem.

⁵ Stwierdzenie o tym, że ludzie w sytuacjach zagrożenia pozwolą na daleko idące ograniczenie swoich praw i wolności w celu zwiększenia możliwości obrony przed terroryzmem wysunął Rzecznik Praw Obywatelskich dr Janusz Kochanowski na II międzynarodowej konferencji z cyklu Przeciwdziałanie Terroryzmowi, zorganizowanej przez Biuro Bezpieczeństwa Narodowego w 2008 r., *Materiały z II edycji międzynarodowej konferencji z cyklu PRZECIWDZIAŁANIE TERRORYZMOWI. Warszawa 18 listopada 2008. Polityka medialna instytucji państwowych w obszarze zagrożeń terrorystycznych. Biblioteka „Bezpieczeństwa Narodowego”, Tom 9, wyd. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa 2009, s. 53.*

⁶ P. Borek w zbiorowej pracy pod redakcją W. Zubrzyckiego postuluje stosowanie w budynkach rozwiązań architektonicznych powodujących rozproszenie fali uderzeniowej., W. Zubrzycki [red.], *Przeciwdziałanie...*, s. 236.

⁷ Zob. A. Jasiński, *Architektura w czasach terroryzmu. Miasto – przestrzeń publiczna – budynek.*, wyd. Wolters Kluwers, Warszawa 2013.

⁸ Zob. Bolz F.Jr., Dunodis K.J., Schulz D.P., *The Counterterrorism Handbook. Tactics, Procedures, and Techniques. Second edition*, wyd. CRC Press, Florida 2002.

wybuchowego. Także przeszklenia wewnętrznych ścian pomieszczeń ogólnodostępnych mogą być ułatwieniem w zabezpieczeniu antyterrorystycznym budynków, a to dlatego, że pracownikom ochrony łatwiej będzie obserwować ludzi przebywających w danych pomieszczeniach.

Ryc. 1. Parlament Niemiecki, Berlin. Źródło: fot. autorki
Fig. 1. German Parliament, Berlin. Source: author's photo

Należy zauważyć, że elementarne dla zapewnienia bezpieczeństwa budynków i znajdujących się w nich ludzi są rutynowe obchody całego budynku, jak i wszystkich pomieszczeń, w szczególności tych ogólnodostępnych⁹. Wspomniane przeszklenia oraz monitoring nie zastąpią obchodów, ale z całą pewnością dzięki nim możliwe będzie zmniejszenie ich częstotliwości.

Ciekawym przykładem prewencji antyterrorystycznej w odniesieniu do budynku użyteczności publicznej, który jednocześnie jest budynkiem infrastruktury krytycznej jest obiekt Parlamentu Niemieckiego (Reichstag). Aby dostać się do budynku w celu przyjrzenia się pracom Parlamentu czy nawet tylko w celu wyjścia na kopułę widokową na dachu budynku, należy uprzednio zgłosić się przez Internet i podać wymagane dane. Przed wejściem do budynku ustawiony jest punkt kontrolny (Ryc. 1.), gdzie pracownicy sprawdzają czy ubiegający się o wejście do Parlamentu znajduje się na liście zgłoszonych uprzednio osób. Jeśli osoba na niej się nie znajduje nie zostaje wpuszczona do żadnej z części

⁹ Por. Bolz F.Jr., Dunodis K.J., Schulz D.P., *The Counterterrorism Handbook...*, wyd. CRC Press, Florida 2002, s. 130 – 131 oraz Harmon C.C., *Terrorism today*, wyd. Frank Cass, London 2000, s. 238-242, a także Danieli Y., Brom D., Sills J. *The Trauma of Terrorism. Sharing Knowledge and Shared Care. An International Handbook*, wyd. The Haworth Maltreatment & Trauma Press, Binghamton 2005.

budynku. Zagospodarowanie terenu wokół Niemieckiego Parlamentu, jest tak zaprojektowane i zrealizowane, że bez kontroli odpowiednich służb nie ma możliwości wejścia na obszar tak ważnego budynku (Ryc. 2.).

Interesujący ze względu na omawianą tematykę jest również sposób zabezpieczenia stacji metra w Pekinie (Ryc. 4.). Aby skorzystać z tego środka transportu, każda osoba wchodząca na stację musi przejść przez bramki kontrolne, a bagaż poddać prześwietleniu. Jednocześnie cały system kontroli pasażerów jest tak rozwiązany, że nie stanowi on dla nich dodatkowego utrudnienia. Liczba bramek i rentgenów jest tak pomyślana, aby w godzinach szczytu ruch na wejściu do metra nie był utrudniony.

Ryc. 2. Punkt kontrolny pod Reichstagem, Berlin Źródło: fot. autorki

Fig. 2. Checkpoint at the Reichstag, Berlin Źródło: author's photo

Również urbaniszczyca mogą mieć znaczący wpływ na ochronę antyterrorystyczną budynków użyteczności publicznej. Na etapie tworzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a następnie na jego podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, określa się między innymi funkcje terenu w danym miejscu, ustalając jaka ona będzie na przykład biurowa, mieszkaniowa, zieleni ogólnodostępnej itp. Dokonując rozdysponowania terenu pod konkretne przeznaczenie w kontekście zabezpieczenia antyterrorystycznego budynków użyteczności publicznej, w tym tych wchodzących w skład infrastruktury krytycznej powinno brać się pod uwagę przykładowo ukształtowanie terenu (na przykład to czy teren jest pagórkowaty), czy znajdują się na nim wody, szczególnie otwarte, mogące być drogami wodnymi. Jest to istotne z punktu widzenia omawianej tematyki, ponieważ np. jezioro lub rzeka mogą posłużyć do łatwego przetransportowania materiałów wybuchowych, bez przyciągania zainteresowania ludzi przebywających w danej okolicy.

Istotne jest przeanalizowanie sąsiedztwa terenu który ma być przeznaczony na zabudowę użyteczności publicznej. Na etapie planowania można przeprowadzić analizę, która określi czy dany obiekt na skutek wybuchu spowoduje uszkodzenia sąsiednich budynków. Kwestia wyrządzenia ewentualnych szkód w sąsiadujących budynkach w razie bombowego ataku terrorystycznego jest łatwa do rozwiązania w przypadku budowy nowego budynku użyteczności publicznej. Otóż w czasie projektowania budynku, dokonując właściwych obliczeń, możliwe jest przewidzenie czy odłamki zniszczonego wybuchem budynku uszkodzą sąsiadujące obiekty. W takim przypadku powinien on zostać umiej-

scowiony na działce budowlanej, w odpowiedniej, obliczonej w tym celu odległości od sąsiednich budynków (nawet większej niż, ta wymagana obecnie w obowiązującym prawie). W przypadku budynku już istniejącego, po stwierdzeniu jaka instytucja miałaby się w nim znajdować, w porozumieniu z odpowiednimi służbami państwowymi odpowiedzialnymi za przeciwdziałanie terroryzmowi, należałoby stwierdzić jakie jest prawdopodobieństwo ataku terrorystycznego. Jeśli istnieje duże prawdopodobieństwo to, należy rozważyć zmianę przeznaczenia budynku i przeniesienie instytucji w inne miejsce. Ma to istotne znaczenie, ponieważ w przypadku budynków stojących w bliskiej odległości jeden od drugiego, w razie wybuchu bomby gruzy zawalającego się budynku mogą zniszczyć inne, usytuowane dookoła powodując dodatkowe straty.

Ryc. 3. Ambasada Wielkiej Brytanii, Berlin. Źródło: fot. autorki
Fig. 3. Great Britain Embassy, Berlin. Source: author's photo

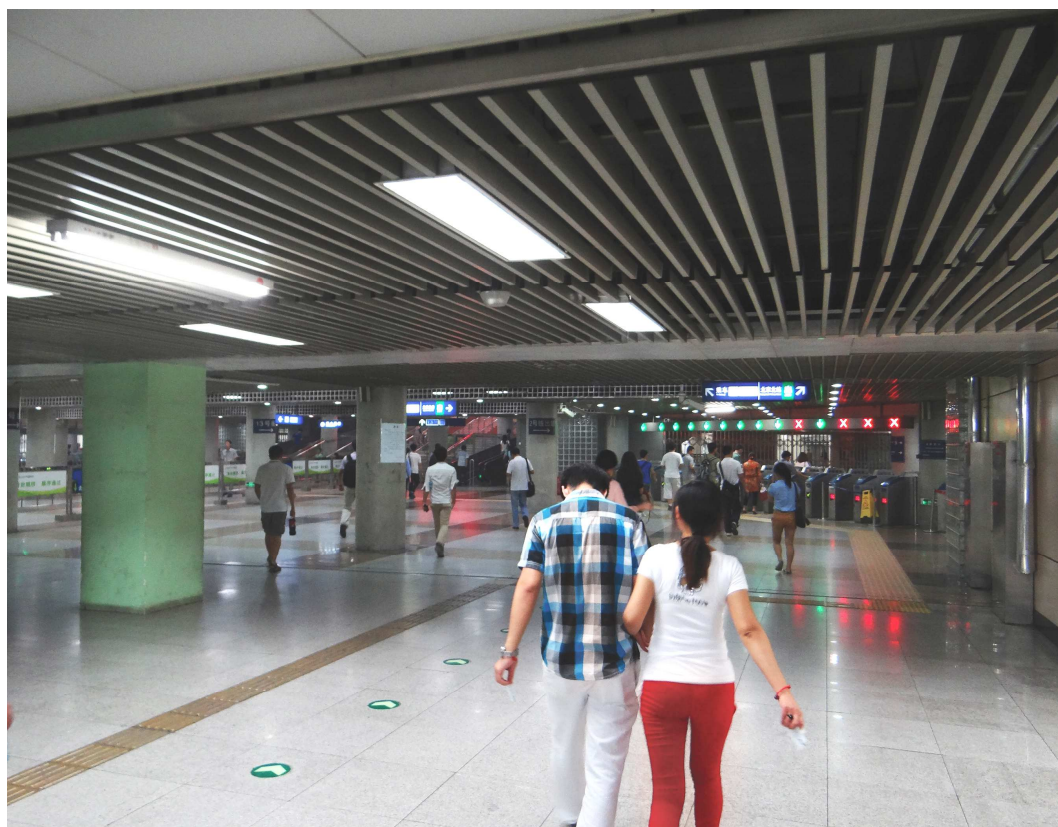
Ponadto na etapie projektowania można stwierdzić czy możliwa będzie do przeprowadzenia sprawna i efektywna ewakuacja. Nie chodzi tu tylko o ewakuację ludzi z zaatakowanego budynku, lecz także o działania mające na celu oddelegowanie w bezpieczne miejsce ludzi znajdujących się w sąsiednich budynkach oraz na ulicy. Tutdzież możliwe jest zweryfikowanie jak szybko można będzie zareagować na powstałą sytuację kryzysową¹⁰. Istotne znaczenie ma tutaj ruchliwość ulic dojazdowych oraz odległość najbliższej stacji Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej i Policji.

¹⁰ Przez sytuację kryzysową należy rozumieć sytuację powstałą na skutek zaistnienia zamachu terrorystycznego. Jest to sytuacja, w której nagle zdarzenie powoduje przerwanie ciągłości funkcjonowania instytucji znajdującej się w danym budynku użyteczności publicznej.

PODSUMOWANIE

Po zamachach terrorystycznych na WTC i Pentagon, a także inne obiekty budowlane niesłychanie ważne stało się dołożenie wszelkich starań w celu zabezpieczenia budynków, tak aby w przyszłości zminimalizować do minimum możliwość dokonania ataku terrorystycznego, a także zminimalizowania skutków w przypadku jego zaistnienia. Jak wykazano powyżej pewne kroki w tym kierunku zostały już poczynione (np. budynek Parlamentu Niemieckiego, stacje metra w Pekinie). Jednakże są to działania niewystarczające. Szczególnie ważne jest aby już w procesie projektowania budynków bądź sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego mieć na uwadze możliwość dokonania ataku terrorystycznego. O Rycie na świecie ryzyko takie brane jest pod uwagę już na etapie projektowania i planowania, o tyle w Polsce tematyka ta pozostaje w dalszym ciągu poza zainteresowaniem organów odpowiedzialnych za przeciwdziałanie terroryzmowi.

Tylko w ramach interdyscyplinarnej współpracy urbanistów, architektów oraz przedstawicieli instytucji rządowych odpowiedzialnych za przeciwdziałanie terroryzmowi, mających na względzie właściwe rozwiązania prawne, planistyczne oraz warunki techniczne jakim powinny odpowiadać budynki, możliwe będzie stworzenie sprawnego systemu ich zabezpieczania na wypadek ataku terrorystycznego.

Ryc. 4. Stacja metra w Pekinie. Źródło: fot. autorki

Fig. 4. Underground station in Beijing. Source: author's photo

TERRORISM INFLUENCE OVER PUBLIC BUILDINGS SECURING

INTRODUCTION

Terrorism, the phenomenon, that has inscribed in the social relations of the modern world, having an effect not only on a subjective human's sense of security but also on urban public space cultivation, for example in Paris, authorities have decided to remove all street litter bins as well as those located in underground stations. Such a decision was made for fear that they could be used to plant a bomb.

From an analysis of reported terrorist attacks carried out since 1914 it can be concluded, that generally, terrorists had made attacks in the form of aircrafts hijacking, people abduction or blowing up booby-trap cars. In time when these methods had no longer exerting suppose pressure on demands recipients they started to carry out attacks against buildings (for example in 1972 for six reported attacks only two were on buildings, in 1980 of the four reported two took place in a building. However in 1998 of the four reported all were against buildings, in 2002 from six, five were attacks against buildings, 2006 and 2007, more than half of the attacks were attacks against buildings).

1. BUILDINGS IN THE TERRORIST MIND

Fundamental meaning for achieving postulated goals by terrorists are attacks on public buildings¹¹, because their full protection against probable, usually bomb attacks is impossible. Also a large number of potential victims are assembled in one place.

Among the most vulnerable places such as airports (e.g. The June 30, 2007 attack on the airport in Glasgow), embassies and consulates (e.g. the embassies of Germany, the UK and the US taken by storm in Kabul in April 2012), military buildings or ones owned by police, as well as huge skyscrapers where international companies important for the global economy have seats should be listed.

Speaking about public buildings it is appropriate to draw attention to the fact that some public buildings at the same time are part of critical infrastructure¹². Mainly buildings being a part of the health care system – hospitals, health centers, and also buildings ensuring efficient functioning of the public administration. Constructions of critical infrastructure are especially vulnerable for all kinds of attacks, since the slightest disruption of their work can bring catastrophic consequences for the state's security, which increases the probability of the terrorists' realization.

2. INCREASE OF ANTITERRORIST SECURITY STANDARDS

After the terrorist attacks on the World Trade Center in New York and the Pentagon in Washington DC the standards of a public space and buildings security have been significantly raised.

¹¹ Compare, W. Zubrzycki [red.], *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w Polsce.*, publ. Jografika Studio Graficzne, Warsaw 2011, s. 27-30.

¹² Critical infrastructure – systems and being a part of them functionally interrelated objects including building structures, equipment, installations, services crucial for the state security and its citizens and ensuring efficient public administration functioning, as well as institutions and businessmen. Critical infrastructure includes systems such as: energy supplying, energy sources and fuels, communication, ICT networks, financial, food supplying, water supplying, health care, transport, rescue, ensuring public administration's operation continuity, production, storage, warehousing and using chemical and radioactive substances therein hazardous substances' pipelines./ The Act from 16 April 2007 on crisis management. Dz. U. 2007. 89.50.

The number of police patrols in the city streets increased. Also the number of places under visual surveillance, for example, the City and Docklands – London's districts¹³ increased. Cameras follow anyone in their range. Faces are captured and automatically checked against a police database. Access to U.S. embassies in cities with high or very high risk of terrorist attack has been strengthened by placing additional barbed wire fences and concrete walls¹⁴. Moreover in case of embassies it is possible to disable the streets from traffic at which they are located (Fig. 3.). To get access not only to the public administration buildings, but also to the office blocks it is necessary to go through detailed safety procedures, e.g. providing information about the purpose of the visit, first and last names, x-rays of hand luggage etc. For example, such a procedure is compulsory for entering the building: City Hall in Paris, Tax Chamber in Krakow.

Furthermore the sense of safety in people's minds has increased. They began to be more aware of what is happening around them. Despite arduous safety procedures that have been put into practice, they subordinate to abide them¹⁵. On the other hand they would like to work or spend time in places, which despite their use of safety measures do not resemble a military fortification.

3. EXAMPLES OF ANTITERRORIST PUBLIC BUILDING SECURITY

The accordingly protective actions are necessary to ensure peoples safety, as well as protecting the building against possible terrorist attacks. However, these measures are only temporary solutions to the problem.

In some Literature publications it is said that a building's protection against bomb attacks should be started at the stage of architectural design¹⁶. On this subject, one of the Polish leading researchers is Dr. Eng. Architect Artur Jasiński, who in his book *Architektura w czasach terroryzmu. Miasto – przestrzeń publiczna – budynek./ Architecture in terrorism times. City – public space – building./*, focuses on designing explosion-proof constructions¹⁷.

While a building is being designed it should be noted if a building will have general access or some of its interiors will be with limited access¹⁸. This is an important issue according to antiterrorist security because interiors can be designed with less niches and alcoves, which could be ideal place to plant, for example a bomb. Also internal walls' glazing in general access interiors could be helpful in antiterrorist buildings security since security personnel would be able to easily observe people staying in the rooms.

It needs to be noted, that one of the basics for providing safety in buildings and for the people found inside them are walking whole building rounds, as well as all interiors,

¹³ Compare, A. Jasiński, *Wielkomijski dylemat – przestrzeń publiczna czy przestrzeń bezpieczna.*, *przeźródzeń i FORMA* '12, s. 325 i n., access: lipiec 2013.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ The statement, that people in case of danger would allow for far-reaching restriction of their rights and freedoms to increase the possibility of protection against terrorism, was made by The Ombudsman PhD Janusz Kochanowski on II International Conference in the series Countering Terrorism, organized by National Security Bureau in 2008, *Materiały z II edycji międzynarodowej konferencji z cyklu PRZECIWDZIAŁANIE TERRORYZMOWI. Warszawa 1 8 listopada 2008. Polityka medialna instytucji państwowych w obszarze zagrożeń terrorystycznych. Biblioteka „Bezpieczeństwa Narodowego”, Tom 9, publ. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa 2009, s. 53.*

¹⁶ P. Borek in the collective work edited by W. Zubrzycki calls for using in buildings architectural solutions causing shock wave dispersion., W. Zubrzycki [red.], *Przeciwdziałanie...*, s. 236.

¹⁷ See A. Jasiński, *Architektura w czasach terroryzmu. Miasto – przestrzeń publiczna – budynek.*, publ. Wolters Kluwers, Warszawa 2013.

¹⁸ See. Bolz F.Jr., Dunodis K.J., Schulz D.P., *The Counterterrorism Handbook. Tactics, Procedures, and Techniques. Second edition*, publ. CRC Press, Florida 2002.

especially those with general access¹⁹. The aforementioned walls' glazing and monitoring will not replace walking rounds, but certainly thanks to them it will be possible to reduce the frequency of walking rounds.

An interesting example of antiterrorist prevention according to public buildings, at the same time being a building of a critical infrastructure is German Parliament's building (Reichstag). To get into the building to see Parliament or even only to get to the observation dome on the roof, it is necessary to check-in via Internet and provide required data. In front of the building's entry there is a check point (Fig. 1.), where security personnel check details for entry to the Parliament by cross-referencing a list. If a person is not on the list, they will not be able to get in to any part of building. The area around the German Parliament is designed and constructed in such a way, that without control of proper services it is impossible to get inside of such a important building (Fig. 2.).

It is worth mentioning, due to the discussed topic, this is also a way of securing Underground stations in Beijing (Fig. 4.). To be able to use this mode of public transport each person entering the station must pass a security check and have their luggage x-rayed. However the whole passengers inspection system is so efficient, that it does not cause additional difficulties. The number of gates and x-ray machines is constructed in such a way, that traffic at the entrance to the Underground during rush hours is not difficult.

Also town planners can have a significant influence on antiterrorist protection regarding public buildings. When creating a study of conditions and courses of land development planning and then, on that basis the local plan of land planning, among other things the land functions in any given place are determined, specifying what it will be. For example an office, residential area, readily available greenery, etc. Redistributing land for use in the context of securing a public building against terrorism, including those being a part of critical infrastructure, it should be taken under consideration i.e. the topography (e.g. if an area is hilly), or if there is open water. It is important from the point of view of this subject, since e.g. lakes or rivers can be used for easy transport of explosive materials.

It is significant to analyze the neighborhood of an area intended to be built-up as a public utility. At the planning stage it is possible to determine, if an explosive attack can cause any damages to adjacent buildings. The question of causing possible damage to adjacent buildings in case of an explosive attack is easy to solve during the construction of a new public building. While designing the building, by making appropriate calculations it is possible to predict if fragments of the building destroyed by an explosion would damage adjacent objects. In such a case the building should be placed on a building plot correctly calculated for its distance from neighboring buildings (even if it should be bigger than what is currently enforced by regulation). In the case of an existing building, after the decision of what kind of institution would be there, during the consultation with proper national services responsible for counterterrorism, the possibility of terrorist attack ought to be defined. If the probability is high, changing of the buildings' purpose and transferring the institution to another location should be considered. This is important, since in the case of buildings being located in close proximity to one another, explosion rubble or the collapse of the building can destroy these buildings, causing additional losses.

Moreover at the planning stage it can be defined whether an effective and efficient evacuation will be possible to carry out. It is not only about the evacuation of people from the attacked building, but also actions to delegate from a safe place the people in adjacent buildings and on the street. Also it can be verified how quickly a response can

¹⁹ Compare Bolz F.Jr., Dunodis K.J., Schulz D.P., *The Counterterrorism Handbook...*, publ. CRC Press, Florida 2002, s. 130 – 131 oraz Harmon C.C., *Terrorism today*, publ. Frank Cass, London 2000, s. 238-242, a także Danieli Y., Brom D., Sills J. *The Trauma of Terrorism. Sharing Knowledge and Shared Care. An International Handbook*, publ. The Haworth Maltreatment & Trauma Press, Binghamton 2005.

organized in such a critical situation²⁰. Here, the most important is mobility of access roads and distance to the nearest Hospital, Fire Brigade and Police

SUMMARY

After the terrorist attacks on the WTC, Pentagon and other buildings it has become extremely important to make every possible effort to secure buildings, to avoid attacks, as well as to minimize the impact in case of its occurrence. As it was indicated above, some steps to achieve these goals were made (e.g. the German Parliament building, Underground stations in Beijing). However, these measures are insufficient. It is extremely important to have in mind the possibility of a terrorist attack during the architectural design phase and during the creation of a study of conditions and courses of land development planning or local plan of land planning. In today's world, such a risk is taken under consideration at the stage of designing or planning. Unfortunately in Poland this subject matters is still not of interest to the authorities responsible for counterterrorism.

Only within the confines of interdisciplinary cooperation, considering relevant legal and planning solutions, as well as a building's technical conditions, of town planners, architectures and governmental institutions representatives responsible for counterterrorism; creating an effective buildings protection system against terrorist attack will be possible.

BIBLIOGRAFIA

- [1] Bolz F., Jr., Dunodis K.J., Schulz D.P., *The Counterterrorism Handbook. Tactics, Procedure, and Techniques*. Second edition, publ. CRC Press, Florida 2002
- [2] Czekiel-Świtalska E., *Wybrane zagadnienia prawne a praktyka w planowaniu miejscowym, przestrzeń i FORMA* nr 16, Szczecin 2011. str. 397-408
- [3] Danieli Y., Brom D., Sills J., *The Trauma of Terrorism. Sharing Knowledge and Shared Care. An International Handbook*, publ. The Haworth Maltreatment & Trauma Press, Binghamton 2005
- [4] Harmon C.C., *Terrorism today*, publ. Frank Cass, London 2000
- [5] *International encyclopedia of terrorism*, publ. Fitzroy Dearborn Publishers Chicago & London, Chicago 1997
- [6] Jasiński A., *Architektura w czasach terroryzmu. Miasto – przestrzeń publiczna – budynek*. wyd. Wolters Kluwers, Warszawa 2013
- [7] Jasiński A., *Wielkomiejski dylemat – przestrzeń publiczna czy przestrzeń bezpieczna.*, przestrzeń i FORMA nr 12, Szczecin 2009
- [8] Laqueur W., *Krieg dem Westen . Terrorismus im 21. Jahrhundert*, Verlag: Propyläen, München 2003
- [9] Zubrzycki W. [red.], *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w Polsce.*, wyd. Jografika Studio Graficzne, Warszawa 2011
- [10] Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U.2012 poz.647
- [11] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2007 o zarządzaniu kryzysowym. Dz.U.2007.89.50

²⁰ Critical situation means arose as a result of the occurrence of terrorist attacks. This is a situation in which a sudden event causes disruption of the functioning of an institution located in a public building.

PODZIĘKOWANIA

Specjalne podziękowania dla Joanny Kaźmierczak i Tomasza Gajdy za konsultacje i wsparcie techniczne.

THANKS

Special thanks to Joanna Kaźmierczak and Tomasz Gajda for consultations and technical support.

O AUTORZE

Autorka jest doktorantką na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Obrony Narodowej. W pracy badawczej zajmuje się poziomem zabezpieczenia antyterrorystycznego budynków użyteczności publicznej i infrastruktury krytycznej.

AUTHOR'S NOTE

Author is PhD student at National Security Department of National Defense Academy. In research work he is interested in the level of anti-terrorist protection in public buildings and critical infrastructure. Mail author: malgorzata.gajda@vp.pl